

Elektromagnetno polje: 2. pisni izpit

(4. 7. 2016 ob 13:00)

asistenta: Martin Klanjšek (01 477 3866, martin.klanjsek@ijs.si),
Daniel Svenšek (01 4766 631, daniel.svenssek@fmf.uni-lj.si)

1. naloga

Prevodno kroglo polmera a postavimo v navpično homogeno električno polje jakosti E_0 . Izračunaj električno silo, ki deluje na zgornjo polovico krogle. V katero smer kaže ta sila?

2. naloga

Po toroidni tuljavi z velikim številom ovojev N teče električni tok I . Polmer ovojev tuljave je r_1 , os tuljave pa opisuje krog s polmerom r_2 , kjer je $r_2 \gg r_1$. V nekem trenutku začnemo tok skozi tuljavo enakomerno ugašati, tako da njegov časovni odvod znaša $\dot{I}$.

- Izračunaj jakost električnega polja v tuljavi. Razmisli, kakšno smer ima v posameznih točkah znotraj tuljave.
- S pomočjo Poyntingovega vektorja izračunaj energijski tok, ki zapušča površino tuljave.
- Preveri, da se pod b) dobljeni rezultat ravno ujema s časovnim odvodom energije elektromagnetnega polja v tuljavi.

3. naloga

Oddajno anteno za valovanje z valovno dolžino λ sestavimo iz dveh enakih majhnih krožnih zank polmera $a \ll \lambda$, tako da imata zanki skupno os, razdalja med njima pa je $\lambda/4$. Zanki napajamo s sinusno nihajočim električnim tokom, tako da je napajanje ene zanke za $\pi/2$ zamaknjeno za napajanjem druge zanke. Izračunaj in skiciraj odvisnost časovno izpovprečene gostote energijskega toka, ki ga seva takšna antena, od polarnega kota ϑ , merjenega od osi zank.

Matematični pripomoček:

Rešitve Laplaceove enačbe $\nabla^2 U(r, \vartheta) = 0$ v krogelnih koordinatah:

$$U(r, \vartheta) = \sum_{l=0}^{\infty} [A_l r^l + B_l r^{-(l+1)}] P_l(\cos \vartheta),$$

kjer so $P_0(x) = 1$, $P_1(x) = x$, $P_2(x) = (3x^2 - 1)/2$, $P_3(x) = (5x^3 - 3x)/2$, ... Legendrovi polinomi.

Čas reševanja: 90 minut.

Dovoljeni pripomočki: podani spisek enačb, matematični priročniki, kalkulator.

Rešitve nalog, ocene ter kraj in čas ogleda izpita bodo objavljeni na spletni strani

<http://bit.ly/1j2z0Cl>.
